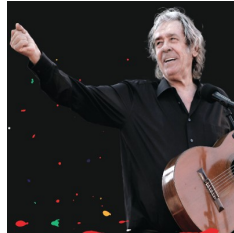

Història de la Literatura Cantada: Paco Ibáñez

Objectius

- Fomentar la literatura a través de la música i l'expressió oral i desenvolupar el gust per la lectura a través de les audicions.
- Propiciar l'oralitat i la memòria a partir de les activitats proposades així com l'expressió d'emocions, coneixements i arguments a l'entorn dels temes de les cançons.
- Utilitzar les noves tecnologies per tractar els textos, documentar les obres i els autors i relacionar els textos literaris amb l'entorn.
- Relacionar diverses tipologies textuais que interaccionen amb el contingut del poema, i reconèixer-ne, especialment, aquelles lligades als gèneres literaris.
- Aprendre a ser un ciutadà responsable a partir dels aprenentatges, valors i compromís social que ens ofereix la literatura i la cançó de protesta.

Descripció de la proposta

Es pretén crear una història de la literatura hispànica (castellà, català) cantada a partir dels poemes de tots els temps interpretats per Paco Ibáñez. La idea és arribar al text a partir de l'audició de les cançons i treballar en la dimensió literària a partir de l'expressió oral i escrita, tot donant prioritat a l'oralitat, l'emoció i la memòria. Per aconseguir-ho es presenten tres blocs de deu seqüències didàctiques de caràcter transversal (*"Lobito bueno"*, primària; *"A galopar"*, secundària; *"Despierte el alma"*, batxillerat) que afavoreixin els diferents tipus d'aprenentatge a partir del tractament de la diversitat que proposen les intel·ligències múltiples. En aquest sentit destaquem la incorporació del llenguatge de signes.

Aspectes didàctics i metodològics

El material pot adaptar-se a les necessitats de cada nivell i/o escola. Les deu unitats de primària donen preferència a poemes que estan lligats amb gèneres infantils (conte, faula, cor-randa) i poden ser utilitzades en el marc dels trenta minuts de lectura al llarg de tot el curs, tant a la biblioteca com a l'aula. Les de secundària i batxillerat es poden desenvolupar en el marc de la tutoria o en les hores de temps de lectura que els centres puguin dissenyar en el mateix període. Cada unitat té un tractament extens que es pot desplegar aproximadament en cinc o sis sessions (és a dir, un poema per setmana) o reduir-se segons convingui. Convé, però, recordar que sempre s'ha d'iniciar l'activitat amb l'audició de la cançó, que es pot anar repetint a mesura que es treballin diferents aspectes del contingut o de la música.

Hi ha possibilitat d'ajustar els materials a la diversitat. La web *"A flor de tiempo"*

<http://www.aflordetiempo.com/> ofereix la transcripció de les cançons en llenguatge de signes i el nostre projecte presenta evidències i produccions d'una escola d'educació especial com a exemple.

El treball de totes o algunes d'aquestes unitats didàctiques pot concloure en un producte final (festa literària de final de curs, obra de teatre amb cançons, enregistraments i produccions audiovisuals...), algun exemple d'aquest treball final es podrà trobar en l'apartat destinat al professorat.

L'activitat es pot avaluar amb un carnet (acreditat l'alumnat en la participació de l'experiència: música escoltada, activitat realitzada, grau de realització del treball individual i del treball en grup) i un portafoli de lectura i audicions (recollir el grau de satisfacció personal i l'aprenentatge a partir de l'experiència).

Recursos emprats

Per al professorat:

- Annex links youtube
- Guió contingut activitats poemes
- Antologia dels poemes seleccionats
- Document Currículum Llengües
- Articles sobre oralitat i música
- Selecció d'evidències o mostra de productes finals

Per a l'alumnat:

- Unitats didàctiques
- Taula històrico-literària dels poemes seleccionats
- Model de carnet de lectura i audicions

El professorat pot decidir penjar en un moodle o en un bloc o format alternatiu totes les unitats didàctiques del seu nivell amb informació complementària de què ja pugui disposar.

El nom dels autors de cada unitat didàctica figura a la capçalera dels documents i ha de ser visible en l'ús que se'n faci.

Continguts, competències i processos que es treballen de forma destacada

Dimensió Comunicativa: comprensió i expressió de missatges orals i escrits a partir de textos escoltats en diferents llengües i suports; lectura en veu alta i coneixement de funcionament de la llengua.

Dimensió literària: lectura autònoma a partir de l'audició, lectura comentada i contextualitzada en el seu període històric, producció de textos i en especial, lectura, anàlisi i ús d'altres llenguatges estètics: la cançó i la seva relació amb la poesia com a gènere literari a partir de lectures i audicions de textos coneguts o propers als interessos i gustos de l'alumnat.

Dimensió plurilingüe i cultural: expressió d'emocions amb diferents recursos i llengües.

Alumnat a qui s'adreça especialment

La proposta "*Lobito bueno*": alumnes de primària de 5è. La proposta "*A galopar*": alumnes de 4t d'ESO que cursin Història de la Literatura Castellana i de 3r si tenen en l'horari un *Temps diari* de lectura. La proposta "*Despierte el alma*": als alumnes de batxillerat que cursin humanitats i, en especial als que tinguin com a matèria la Literatura Universal.

Interdisciplinarietat, transversalitat, relacions amb l'entorn

Llengua catalana i castellana, música, visual i plàstica, ciències experimentals, ciències socials i tutoria.

Documents adjunts

Material per al professorat.

- Descripció del projecte
- Mapa conceptual de la idea general
- Article del Dr. Antoni Rossell sobre la literatura i la música en l'obra de Paco Ibáñez
- Antologia dels poemes
- Instruccions per entrar a la web "A flor de tiempo" de Paco Ibáñez: <http://www.a-flordetiempo.com/>

Material de treball per a l'alumnat.

- Deu unitats didàctiques per a primària.
- Deu unitats didàctiques per a secundària.
- Deu unitats didàctiques per a batxillerat.
- Carnet d'audicions

Autoria

Els autors del projecte són el Dr. Antoni Rossell, com a director, (Universitat Autònoma de Barcelona / Grup de recerca "Literatura i música" SELGYC / Arxiu Occità), Susanna Rafart Corominas del Centre de Recursos Pedagògics del Prat de Llobregat i María Elena García de l'INS Júlia Minguell de Badalona, juntament amb les persones que signen algunes unitats didàctiques i que pertanyen al grup de treball *Història de la literatura cantada* dels centres educatius del Prat de Llobregat que han portat aquests materials a la pràctica de l'aula. Les autores de la proposta "*Lobito bueno*" són Mercedes Lorenzo, María José Quero Susanna Rafart i María Elena García. Les autores de "*A galopar*" són Susanna Rafart, María Elena García i Montse Cumellas juntament amb les persones que s'especifiquen en algunes unitats. Les autores de la proposta "*Despierte el alma*" són Susanna Rafart, María Elena García i els professors signants de l'Institut Baldiri Guilera del Prat de Llobregat. Els/les autors/autores de cada unitat didàctica s'especifiquen en les capçaleres corresponents de les activitats.

El pilotatge correspon al Servei Educatiu del Baix Llobregat IV (responsable del Centre de Recursos Pedagògics: Glòria Casas) i s'ha fet en les escoles i instituts del Prat: Institut Baldiri Guilera, Institut Ribera Baixa, Institut Salvador Dalí, Escola Bernat Metge, Escola Mare de Déu del Carme, Escola Josep Tarradellas. Escola d'Educació Especial Can Rigol, Escola Pompeu Fabra, Escola Jaume Balmes, que han format part del grup de treball "Història de la literatura cantada" i que, en alguns casos, han incorporat al seu projecte de centre. Formen el grup els professors Regina Castillo, Pilar Ruiz, Montse Cumellas, Marta Balletbo, Mar Vicario, Sergi Cambara, Ana Belén Barrena, Isabel Núñez, Ascensión Lamora, Rosa Larrocha, Alfonso Alegre, Alba Sabaté, Laura López, Ana María Gallardo (música), Emilia Lucha, Antonio Linares, Lluís Fernando Sáiz, Mercedes Porcel, Pilar Gracia, Raquel Julián, Montse Torrén, Flora Ojero, Rodrigo Fafián, Marta Pons, Isabel Chacón, Juan José Luján, Maria José Quero, Mercedes Lorenzo, Helena Verdoy.